

ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ ПРАВА

УДК 340.15«652»

Мамчин П. І. – здобувач кафедри філософії права та юридичної логіки
Національної академії внутрішніх справ, м. Київ

Трансформація світоглядних основ давньогрецького правосуддя дорійського періоду

У контексті аксіологічного аналізу онтологічних процесів, які відбувалися на теренах проживання давньогрецького соціуму часів дорійської навали, розглянуто процеси еволюції системи давньогрецького правосуддя. З огляду на результати дослідження фактичних буттєвих обставин, які відображено в текстах історико-правових пам'яток зазначеного періоду, сформульовано ґносеологічні припущення й обґрунтовано висновки стосовно впливу «дорійського» фактора на процеси еволюційного поступу давньогрецького правосуддя та інших інститутів влади в країні загалом, які лишаються актуальними і в сучасний період розвитку та функціонування судових систем державних утворень демократичного типу. Встановлено, що внаслідок навали дорійських племен, які, попри етнічне грецьке походження, перебували на незрівнянно нижчому щаблі еволюційного розвитку, ніж ахейці, які були представниками мікенської цивілізації, політична система, створена ахейцями, виявилася фактично знищеною. Вибух насилля підірвав землеробство й торгівлю на суходолі, а також морські комерційні зв'язки. Війна поглиблювала та поширювала бідність і зубожіння населення. Водночас під впливом негативних факторів еволюціонували та набували нових векторально-функціональних особливостей провідні інститути влади в державних утвореннях, які постали перед небезпекою варварської навали. Яскравим прикладом є Афінянський поліс за часів царювання Кодра. Зокрема, довічну владу царя в Афінах було змінено владою виборного архонта, який спочатку управляв одноосібно, а згодом, із часів обрання йому на допомогу ще трьох архонтів, – колегіальною. У межах повноважень, якими було наділено архонтів, виокремилася судова гілка влади, яка переважно зосередилася в руках архонта-судді, на підставі чого можна констатувати факт появи в Афінах хоч і примітивного, проте інституту поділу державної влади. Унаслідок розвитку суспільних відносин і зростання навантаження на судову гілку влади в Афінах кількість архонтів-суддів було збільшено до шести, що сформувало можливості для оперативного реагування на факти суспільного буття, які потребували онтологічного врегулювання на підставі обґрунтованих висновків, сформульованих за результатами судового розгляду. **Висновки.** Дорійська навала, як не дивно, привела не до занепаду, а до подальшого ефективного еволюційного поступу інститутів влади й управління в Афінах загалом, сприяла розвитку судової гілки влади в державі.

Ключові слова: право; давньогрецьке правосуддя; дорійський період; архонт; царська влада; обмеження; владні повноваження.

Постановка проблеми. В часи глибоких перетворень українського соціуму та держави у цілому, коли пов'язані із цим

онтологічні процеси характеризуються ознаками визначного, «тектонічного» змісту, реформування судової системи України набуває онто-аксіологічної природи. Ні для кого не є таємницею те, що саме судова гілка влади в державі відіграє провідну, основоположну роль у процесах її ефективного функціонування та сталого еволюційного поступу. На гребені зазначеної проблематики постає необхідність не лише кардинального реформування судової системи України, але й дослідження її витоків, адже не знаючи джерел, не можливо спрогнозувати подальший розвиток того чи іншого явища, а відтак й скоординувати власні дії щодо його реформування та прогностичного бачення і аналізу наступних результатів власної діяльності у даній сфері буття соціуму. Виходячи із аксіологічного змісту концепції світоглядних джерел європейського права, сформульованої та логічно обґрунтованої академіком М. В. Костицьким, згідно із якою українське та європейське право походять зі спільних джерел, мають єдину аксіологічну й онтологічну основу і є споріднено-невідривними явищами, тому, зважаючи на положення, що українське право було і є європейським, слід розуміти, що воно має ті ж самі методологічні джерела, що й «західне» право: а) еллінську філософію права; б) теорію та норми римського права; в) християнську етику [1, с. 25], можна сформулювати думку з приводу того, що зародження, функціонування та розвиток органів правосуддя на теренах давньогрецьких державних утворень містять у собі витoki не лише сучасного європейського (у тому числі й українського) правосуддя, але й виступають у ролі провідних основ формування та функціонування судових систем міжнародного характеру. А також держав, які хоч і знаходяться поза європейським територіальним простором, але ментально належать до європейської соціально-правової онто-аксіологічної парадигми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика дослідження процесів зародження, формування, функціонування та розвитку органів правосуддя у давньогрецький період ставала об'єктом наукового пошуку цілого ряду провідних науковців, які належать до різних поколінь вчених. Але також слід зазначити, що дослідники зазначеної проблематики переважно належали до представників гуманітарної наукової сфери. Серед представників вітчизняної науки, які протягом останнього десятиріччя безпосередньо долучалися до процесів дослідження зазначеної проблематики, можна назвати академіка М. В. Костицького [1], професорів В. М. Вовк [2], І. М. Луцького [3], С. Г. Меленка [4], доцента М. М. Космія [5] та ін. Але у розрізі

зазначеної проблематики слід зазначити, що дослідження трансформації світоглядних основ давньогрецького правосуддя дорійського періоду носило здебільшого фрагментарний, не системний характер. Саме тому дослідження проблематики трансформації давньогрецького правосуддя під впливом дорійського завоювання стане тією необхідною компонентою, яка зробить свій внесок до процесів дослідження світоглядної, філософсько-правової складової давньогрецьких державних утворень загалом та притаманних їм систем правосуддя зокрема.

Метою запропонованої статті виступає аналіз феноменів трансформації світоглядних основ давньогрецького правосуддя дорійського періоду.

Виклад основного матеріалу. Наприкінці XVIII ст. до н. е. племена північно-балканського регіону, в силу невідомих нам причин, полишили місця свого постійного проживання та починають рухатися на південь до заможних та процвітаючих областей Середньої Греції та Пелопоннесу [6, с. 70]. Близько 1104 року до н. е. нова хвиля переселенців приходить до Греції з півночі. Через Іллірію та Фессалію, через Коринфську затоку біля Навпакта та Істми біля Коринфа, войовничий народ з'являється в Пелопоннесі, підкорює його та майже повністю знищує мікенську цивілізацію [7, с. 70–71]. Відстале, в цивілізаційному плані, плем'я завойовників мало чи не єдину перевагу перед представниками мікенської культури – вони володіли технологією видобутку та обробки заліза, водночас як ахейці знаходилися лише на стадії обробки бронзи. Саме ця чи не єдина перевага варварів перед ахейцями виявилася доленосною, адже саме завдяки їй вони володіли вирішальною перевагою під час військових зіткнень із представниками осілої мікенської цивілізації. Варвари напали на окремі царства нижньої частини Пелопоннесу та фактично знищивши представників панівних кіл ахейських держав, перетворили залишки мікенського населення на рабів-ілотів. Мікени та Тірінф були знищені, й на декілька віків Аргос перетворився на столицю півострова Пелопоннес. На Істмі загарбники збудували дорійське місто Коринф. Частина ахейців втекла до Атіки, інші знайшли пристанок на островах та узбережжі Азії. Загарбники ж захопили Кнос, Мелос, Феру, Кос, Кнід та Родос. На Пелопоннесі та Криті, де мікенська культура процвітала найяскравіше, спустошення було самим повним. Таким чином, кінцем доісторичної Егейської цивілізації виявилось дорійське завоювання [7, с. 70–71].

Наслідком цього завоювання стала досить значна перерва у еволюційному поступі Греції. Економіці мікенських держав було

завдано непоправної шкоди, відбувся стрімкий занепад ремесла та торгівлі в районах, які виявилися найбільш постраждалими від вторгнення загарбників. Також відбулося різке скорочення чисельності населення [6, с. 68]. Таким чином племінні групи дорійців розселилися по території Пелопоннесу, також вони з'являються на південних островах Егейського моря, селяться на частині Егейського узбережжя Малої Азії. У ході грецької колонізації VIII-VI ст. до н. е. дорійські поліси з'являються на східному узбережжі Адріатичного моря, на теренах Південної Італії, Сицилії, у зоні Босфору та Причорномор'ї. Основними дорійськими державами були Спарта, Егіна, Критські держави, Аргос та ін.

Поза сумнівом наслідком дорійського завоювання виявилася досить тривала перерва процесів цивілізаційного поступу Греції, а чого ще слід було чекати від завоювання фактично варварськими, хоча й етнічно грецькими племенами міст, які перебували на незрівнянно вищому рівні розвитку. Політична система створена ахейцями, виявилася фактично знищеною, кожен житель чоловічої статі не відчував себе у безпеці та змушений був носити зброю для самозахисту. Вибух насилля підірвав землеробство та торгівлю на суходолі, а також морські комерційні зв'язки. Війна процвітала, водночас поглиблюючи та поширюючи бідність та убогість населення [7, с. 71]. За словами Фукідіда (I, 12), життя на грецьких землях стало менш осілим, адже вигнане з постійних місць проживання населення змушене було переходити з місця на місце у пошуках миру та безпеки [8, с. 10]. Причину власної поразки та фактичного занепаду мікенської цивілізації ахейці вбачали у тому, що дорійці користувалися залізною зброєю, яка в руках варварів перевершила бронзове військове спорядження, яким користувалися племена більш цивілізовані. Гесіод, називаючи цю епоху Залізним віком, оплакував втрачену красу попередніх століть [7, с. 71], а Геродот (I, 68) зазначав, що греки вірили у те, що винайдення заліза несло людству нещастя [9, с. 32].

Але, на наш погляд, не слід перебільшувати негативний вплив дорійського завоювання, адже у будь-якому явищі спостерігаються як негативні, так і позитивні ознаки. Рухаючись у вказаному ключі зауважимо, що під дією негативних факторів дорійської навали еволюціонували та набували нових векторально-еволюційних особливостей провідні інститути влади в державних утвореннях, які опинились перед небезпекую варварської навали. У якості прикладу можна навести Афінський поліс за часів царювання Кодра. Так, зокрема, у змісті історично-

міфологічних оповідей можна знайти багато цікавого, у тому числі й для юридичної науки. Зокрема аналізуючи легендарну постать царя Кодра, який правив у Афінах в XI ст. до н. е. можна вказати на те, що вже в ті давні часи у цьому полісі існували та ефективно функціонували яскраво виражені демократичні інституції, адже, як зазначається в оповідах, з початком дорійського переселення, та із захопленням дорійцями Пелопоннесу, місцеві ахейці або підкорилися їм, або ж втекли до глухих гірських місцевостей. Найбільш знатні роди почали переселятися до інших місць, у тому числі й до Атики, де проживало грецьке плем'я іонійців [10, с. 12]. Саме у цей час в Атіці помер цар, який був останнім представником династії Тесея і на раді старійшин новим царем було обрано представника пришедших ахейців, що мав царське походження – Кодра [10, с. 12], який на той час вже користувався повагою та неабияким авторитетом серед місцевої знаті та населення.

Аналізуючи аксіологічний зміст даного історично-міфологічного епосу, слід звернути увагу на те, що правитель Атики, фактично був монархом, царем, але, водночас, сама афінська держава не повністю відповідала критеріям класичної монархії, адже, як впливає зі змісту наведеного епосу, царська влада, на прикладі Кодра, вже після смерті останнього представника панівної династії Тесея, не успадковувалася, а фактично перетворюється на виборну. Тобто вже у ті часи ми можемо спостерігати зародження такого демократичного інституту, як вибори правителя держави. І хоча право обирати ще не надавалося широкому загалу жителів міста, а зосереджувалося в руках вузького кола осіб, що входили до складу ради старійшин полісу, сам факт виборності влади вже свідчить про наявність у грецьких племен, таких, як іоніани та ахейці демократичних інституцій, які вже набували ознак державно-аксіологічного значення.

Також з історично-міфологічного епосу відомо, що Кодр, заради спасіння Афін, пожертвував власним життям, і старійшини, з метою увіковічення пам'яті про царя-героя, прийняли доленосне рішення, згідно із яким ніхто в Афінах після Кодра не був гідним мати ім'я «цар» – після смерті останнього царя, керівник держави вже буде обиратися і буде називатися просто правителем, тобто архонтом [10, с. 12]. І дійсно спочатку правителі в Афінах обиралися по життєво, згодом – лише на десятиліття, а ще пізніше, вибори архонтів проходилися вже щорічно. Тобто на даному прикладі можна спостерігати прояв феномену не лише зародження, але й еволюції цілого ряду

інституцій притаманних державі демократичного типу. У цьому випадку ми спостерігаємо не лише розвиток інституту демократичного вибору правителя державного утворення, але й наявність факту обмеження владних повноважень найвищої посадової особи в державі.

Але в розрізі проблематики нашого дослідження, слід звернути увагу на те, що перші архонти в Афінах управляли одноосібно. Згодом на допомогу такому архонтові почали обирати ще трьох, поміж яких було поділено три основні, на той час, функції правителя, а саме: архонт-жрець, архонт-воєначальник та архонт-суддя [10, с. 13]. Із аксіологічного змісту зазначеного випливає, що одноосібне управління архонтом державою передбачало покладання на нього, окрім іншого, функцій головного служителя культу в державі, головного стратега та судді. Тобто архонт, як раніше й цар, користувався усією повнотою абсолютної влади, як світської, так і релігійної, й жодного натяку на розподіл владних повноважень у тогочасній афінській державі ще не було. Але з моменту призначення на допомогу правителю ще трьох архонтів, яким було передано певні спеціалізовані владно-розпорядчі функції, можна констатувати факт появи в Афінах, хоча ще дещо примітивного, але інституту поділу державної влади.

Порівнюючи тогочасний афінський інститут розподілу влад із відповідною теорією Ш. Л. Монтеस्क'є, можна помітити одну досить важливу специфічну особливість – і давні греки і Монтеस्क'є виокремлювали до окремої гілки саме судову владу. Тобто можна констатувати факт, що ще у давні часи, коли лише робилися спроби запровадження інституту розподілу влад в державі, і в часи Монтеस्क'є та й у часи сьогодення судові функції в державі виділялися до окремої гілки влади, що підтверджує як її надзвичайну значущість для повноцінного функціонування держави, так і свідчить про існування величезного обсягу відповідальності, що покладался як у ті давні часи, так і у часи сьогодення на інститут правосуддя в державі.

Але з еволюцією державно-владних механізмів, суспільних інститутів та державного організму в цілому, навантаження на судові установи Афінського полісу, непомірно зростали, що в кінцевому результаті призвело до того, що виникла нагальна потреба реформування судової гілки влади у державі. Вихід із цього становища було знайдено, і він полягав у тому, що було збільшено кількість архонтів-суддів, що призвело не лише до зменшення навантаження на осіб, які чинили правосуддя, але й сформувало нагальні можливості оперативного реагування на

факти суспільного буття, які потребували онтологічного врегулювання на основі висновків сформульованих за результатами судового розгляду. Таким чином, замість одного архонта-судді, радою старійшин почало обиратися уже шість.

Таким чином, кількісний склад колегії архонтів було доведено до дев'яти осіб, котрі виконували владно-управлінські функції в Афінах протягом одного року, а відслуживши зазначений часовий термін, вони ставали членами ради старійшин, які проводили свої засідання у Ареопазі.

Фактично поряд із збільшенням обсягу судових повноважень держави та, як наслідок, збільшенням кількості архонтів-суддів, можна помітити специфічну особливість тодішньої афінської влади. Зокрема відомо, що Афінами фактично управляла колегія у складі дев'яти архонтів, але аксіологічний феномен полягає у тому, що переважна більшість архонтів, а саме шість, виконували судові повноваження в державі, водночас функціями державної релігії та оборони завідували лише по одному правителеві. Зазначений факт зайвий раз доводить, що функціям правосуддя у Афінській державі відводилася неймовірно важлива роль, яка за своїм фактичним соціально-аксіологічним значенням переважала релігійні культи та потреби військового сектору оборони держави.

Таким чином, можна констатувати існування факту зміни в Афінах царської влади аристократичною, а також визначити те, що переважну роль у структурі абсолютної аристократичної афінської влади відігравали посадовці, які безпосередньо виконували судові функції. Виходячи із зазначеного можна стверджувати, що саме судова гілка влади в Афінах відігравала провідну роль в процесах управління полісом, і саме завдяки їй стала можливою теоретична розробка, обґрунтування та практична реалізація основних демократичних державних інститутів, які й у наш час не втратили власної актуальності, а відтак знаходять досить широке застосування у владних механізмах сучасних державних утворень. Досить характерним є те, що такі грандіозні зміни, які згодом набули цивілізаційного виразу відбулися, не в останню чергу, як свідчать факти історично-міфологічного та філософського характеру, завдяки саме дорійському вторгненню. Може викликати подив той факт, що агресія менш розвинених племен спричинила появу певного імпульсу, який призвів до появи цивілізаційно-позитивних змін онтологічного характеру, але перед загрозою небезпеки, яку несли дорійці, осіле населення змушене було змінювати звичні уклади і принципи власного життя й розпочинати пошук інших досяжних та

водночас прийнятих засобів і вироблення нових правил існування соціуму, що в результаті й привело до формування якісно нових світоглядних основ, а, відтак, і модернізованих форм суспільного буття, які реалізувалися в новітніх державно-правових інституціях, здобутки яких й на сьогодні залишаються аксіологічним надбанням сучасної цивілізації.

Також, у розрізі вказаної проблематики, слід зазначити, що не зважаючи на прагнення дорійських завойовників не «змішувати» власну кров із кров'ю підкореного населення та не беручи до уваги расові антипатії дорійців та іонійців, усе ж таки відбувалося змішання автохтонного населення із завойовниками. Кінцевим результатом тривалої асиміляції виявилась нова народність у генотипі якої спостерігалось поєднання «середземноморських», «нордичних» та «азійських» елементів. Також не зазнала повного краху й мікенська культура, у тому числі й політична. Зокрема політична й управлінська традиції були, на думку греків, перейняті Спартою (Павсаній, III, 2), залишене дієвим в Афінах ахейське зібрання, у свою чергу, стало одним із найсуттєвіших соціальних інститутів навіть за часів існування демократичної Греції [11, с. 167].

Висновки. У кінці періоду хаосу та занепаду, в наслідок контакту п'яти культур, зокрема крітської, мікенської, ахейської, дорійської та східної відновилась цивілізація, яка мало не загинула. Але для встановлення, хай навіть відносної, стабільності знадобилися століття, на протязі яких відбувалося змішання рас та звичаїв, але цей процес зробив неоціненний внесок до становлення та розвитку безпрецедентної різноманітності, гнучкості, витонченості та деталізованості грецької думки й способу життя. І замість того, щоб вважати грецьку культуру світочем, який раптово та чудодійно виник над темним морем варварства, слід сприймати її за приклад досить тривалого та водночас бурхливого об'єднання соціуму, обдарованого великими талантами та спогадами, оточеного войовничими ордами, могутніми імперіями та давніми цивілізаціями [7, с. 72].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Костицький М. В. Філософський аналіз європейського права та його трьох світоглядних джерел / М. В. Костицький // *Філософські та методологічні проблеми права*. – 2009. – Вип. 1. – С. 22–30.
2. Вовк В. М. Бівалентність римської правової дійсності : монографія / В. М. Вовк. – Полтава : Полтав. літератор, 2011. – 352 с.
3. Луцький І. М. Християнство як світоглядне джерело української держави і права : монографія / І. М. Луцький. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2010. – 477 с.

4. Меленко С. Г. Давньогрецькі витоки української філософсько-правової думки : монографія / С. Г. Меленко. – Чернівці : Технодрук, 2013. – 432 с.
5. Космій М. М. Християнська етика як світоглядне джерело сучасного українського права : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.12 / М. М. Космій. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2013. – 21 с.
6. История Древней Греции : учебник / под ред. В. И. Кузищина. – М. : Высш. шк., 2005. – 399 с.
7. Дюрانت В. Жизнь Греции / В. Дюрانت ; пер. с англ. В. Федорина. – М. : КРОН-ПРЕСС, 1997. – 704 с.
8. Фукидид. История / Фукидид. – Л. : Наука, 1981. – 544 с.
9. Геродот. История в девяти книгах / Геродот. – Л. : Наука, 1972. – 600 с.
10. Гаспаров М. Л. Занимательная Греция: рассказы о древнегреческой культуре / М. Л. Гаспаров. – М. : Новое лит. обозрение, 2000. – 384 с.
11. Ridder A. Art in Greece / A. Ridder, W. Deonna. – New York, 1927. – 358 p.

REFERENCES

1. Kostytskiy, M.V. (2009). Filosofskyi analiz yevropeiskoho prava ta yoho trokh svitohliadnykh dzherel [Philosophical analysis of European law and its three ideological sources]. *Filosofski ta metodolohichni problemy prava, Philosophical and methodological problems of law*, 1, 22-30 [in Ukrainian].
2. Vovk, V.M. (2011). *Bivalentnist rymскої pravovoi diisnosti [Bivalence of Roman legal reality]*. Poltava: Poltav. literator [in Ukrainian].
3. Luts'kyi, I.M. (2010). *Khrystyianstvo yak svitohliadne dzherelo ukrainskoi derzhavy i prava [Christianity as a world-view source of the Ukrainian state and law]*. Ivano-Frankivsk: Misto NV [in Ukrainian].
4. Melenko, S.H. (2013). *Davnohrets'ki vytoky ukrainskoi filosofs'ko-pravovoi dumky [Ancient Greek origins of Ukrainian philosophical and legal thought]*. Chernivtsi: Tekhnodruk [in Ukrainian].
5. Kosmii, M.M. (2013). *Khrystyianska etyka yak svitohliadne dzherelo suchasnoho ukrainskoho prava [Christian ethics as a world-view source of contemporary Ukrainian law]*. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv: Nats. akad. vnutr. sprav [in Ukrainian].
6. Kuziscin, V.I. (Eds.). (2005). *Istoriia Drevnei Grecii [History of Ancient Greece]*. Moscow: Vyssh. shk. [in Russian].
7. Diurant, V. (1997). *Jizn Grecii [Greece life]*. (V. Fedorina, Trans). Moscow: KRON-PRESS [in Russian].
8. Fukidid. (1981). *Istoriia [History]*. Leningrad: Nauka [in Russian].
9. Gerodot. (1972). *Istoriia v devyati knigah [The story in nine books]*. Leningrad: Nauka [in Russian].
10. Gasparov, M.L. (2000). *Zanimatelnaia Greciia: Rasskazy o drevnegrecheskoi kulture [Entertaining Greece: Stories about the ancient Greek culture]*. Moscow: Novoe lit. obozrenie [in Russian].
11. Ridder, A., & Deonna, W. (1927). *Art in Greece*. New York.

Стаття надійшла до редакції 20.09.2018

Mamchyn P. – Researcher of the Department of Philosophy of Law and Legal Logic of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine

Transformation of the Ideological Basics of the Ancient Greek Justice during Dorian Period

Based on the axiological analysis of various ontological processes that took place on the territory of Ancient Greece at the time of Dorian invasion, the article under discussion deals with the issue of the evolution of the Ancient Greek system of justice. Taking into account the results of the research of different existential circumstances, reflected in the texts of certain historical-legal documents of the period under studies, the author of the article makes some gnosiological suggestions and conclusions regarding the impact of «Dorian Factor» on the processes of evolution of Ancient Greek justice, as well as on other institutions of state power. It is worth mentioning that the peculiarities of the latter affect still preserve their importance and relevance in the development and functioning of judicial systems in democratic states. The article points at the fact that the invasion of Dorian tribes (which, despite their ethnic Greek origin, were at a considerably lower stage of development than Achaeans, who represented Mycenaean civilization) has completely ruined the political system, created by Achaeans. The boost of violence has destroyed agriculture and marine commercial ties. The war was progressing, causing extreme poverty of the population. However, the leading institutions of state power kept developing and acquiring new evolutionary features even under such negative circumstances. A good example of this is the Athenian Polis at the times of Codr's reign. Gradually, the lifetime power of the Athenian kings has been substituted with that of the elected archon, who ruled individually at first, and later on – collectively, with the help of three other democratically elected archons. Among the authorities, granted to archons, particular emphasis should be laid on the judicial branch of power. It mostly belonged to the archon-judge, which proves the emergence in Athens of a rather primitive institution of the power separation. Later, due to the development of social relations and, respectively, because of the growth of the responsibilities of judiciary in Athens, the number of the archon-judges has increased to six. This, in its turn, has led not only to the decrease of liabilities for those who administered justice, but also enabled them to react immediately to the facts of social being, which always required ontological regulation on the basis of a trial. Thus, quite surprisingly, the Dorian invasion did not cause the decay of the institutions of state power in Athens. On the contrary, it has stimulated their gradual development, particularly that of the judicial branch of power.

Keywords: law; Ancient Greek justice; Dorian Period; archon; power restriction.